

## **ХАРАКТЕРНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ**

Сучасна література розглядає проблему самовизначення у багатьох аспектах, аналізує соціальні, професійні, моральні, сімейні та релігійні ідентичності. З раннього віку людина поступово формує специфічне ставлення до різних видів діяльності, усвідомлює професії та особистісні можливості, певною мірою осмислює можливі варіанти кар'єри [1, 2].

Протягом усіх етапів дорослішання на характерні аспекти професійного самовизначення особистості впливає ряд факторів, серед яких сформоване ставлення до професій, особистісні характеристики, професійні вимоги, постійна самоідентифікація, зовнішні фактори і події (випускний, зміна місця проживання та інші) [3].

Процес професійного самовизначення складається з двох рівнів: гностичний рівень — реконструкція свідомості та самосвідомості; практичний рівень — реальні зміни соціального статусу індивіда. У загальній структурі самовизначення з'являється формування професійної ідентичності, що включає усвідомлення приналежності до певної професійної спільноти; розуміння та оцінка власної відповідності професійним стандартам та пошук місця в суспільстві на основі соціальних ролей; усвідомлення власного рівня прийняття до соціальної групи; усвідомлення власних сильних і слабких сторін, вибір шляхів самовдосконалення; бачення власного майбутнього [4]. Самовизначення є вирішальним, оскільки воно служить основою для самоствердження в суспільстві та самоприйняття.

Було проаналізовано дослідження таких характерних аспектів професійного самовизначення, як життєві плани та рівень професійної мотивації; специфіка самооцінки та професійних інтересів.

В результаті досить велику роль для деяких студентів у виборі професії відігравали члени родини. Такі студенти

прагнули реалізовувати сподівання своїх родин і обирали професію, яку від них очікували з дитинства.

Думка друзів була ще одним сильним фактором, який вплинув на вибір професії. Дружба будується на спільних інтересах, довірі та навіть наслідуванні речей, пов'язаних з майбутнім. Таким чином, 10% студентів обрали певну спеціальність, щоб бути поруч з другом.

Майже половина студентів мали особисті професійні плани як фактор вибору. Їх особисте сприйняття майбутнього відіграло значну роль у виборі професії, а тому успіх їхнього професійного самовизначення залежав від їх власних зусиль та від вже сформованої соціальної позиції.

Інші студенти дізнаються про різні соціальні ролі та роблять свій вибір в процесі навчання. Під час отримання освіти змінюється сприйняття світу, обирається позиція в житті та визначається план дій, що, в свою чергу, сприяє формуванню системи цінностей та особистісного спрямування молоді, визначає перспективи професійного розвитку.

Підтримка професійного розвитку студентів має бути одним з провідних напрямків діяльності освітніх установ [4]. Для досягнення найвищої ефективності необхідно побудувати організовану систему, яка забезпечить послідовну і віддану роботу всіх учасників навчально-виховного процесу [5].

## Список використаних джерел

1. A.N. Bogachev, V.I. Dolgova, I.E. Emelyanova, O.A. Kondratieva., "Early childhood educators' readiness to organise parent/professional partnership-based leisure activities", 18th PCFS 2018 — Professional Culture of the Specialist of the Future, Saint Petersburg: The European Proceedings of Social and Behavioural Sciences EpSBS, vol. XIX, pp. 115, 2018.

2. H. Kocer, "The Evaluation of the Art Activities Applied in Preschool Education Programmes in Terms of Self-

Expression Opportunity Givento Child", Procedia Social and Behavioral Sciences, vol. 51, pp. 289 – 295, 2012. DOI: 10.1016/j.sbspro.2012.08.161.

3. O.N. Nurgatina, O.B. Solomakhin, N.D. Sultanova, "Professional self-determination of seniors: choice problems", Modern problems of science and education, vol. 2, 2014.

4. G.P. Budagov, "Formation of high school students ready to professional self-determination as a psychological and pedagogical problem", Science Vector of Togliatti State University. Series: Pedagogy, Psychology, vol. 29, pp. 50-52, 2012.

5. Valentina Dolgova, Julia Rokitskaya, Alexey Bogachev, "Characteristic aspects of professional selfdetermination in students of pedagogical college", vol.90, pp. 15 – 16, 2019.